

nomer-1-2023/mizhnarodnyy-dosvid-pislyavoyennogo-rozvytku-ekonomiky-uroky.

4. Моделі відновлення після руйнації: світові кейси для України / Інститут аналітики і адвокації.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://iaa.org.ua/articles/modeli-vidnovlennya-pislya-rujnacziyi-svitovi-kejsy-dlya-ukrayiny/>

5. Яковчук О. В. Стратегічний SWOT-аналіз туристичної індустрії Харківської області. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку регіонів: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Рівне, 23 червня 2023 року)* / МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне: РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2023. С. 109-113.

Залуська Марія Вікторівна,

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
географічного факультету Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

Сук Олена Олександрівна,

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
географічного факультету Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

Поручинський Володимир Іванович,

*кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та
соціальної географії Волинського національного університету імені
Лесі Українки, м. Луцьк*

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ УРБАНІЗАЦІЇ

Урбанізація є одним із важливих соціально-економічних процесів сучасності, що має вагомий вплив на навколишнє природне середовище. Хоча урбанізація приносить багато переваг (економічний

розвиток, покращення інфраструктури, доступ до соціальних послуг, тощо). Проте вона також спричиняє чисельні екологічні проблеми. Насамперед, це стосується забруднення повітря, водних ресурсів, зниження біорізноманіття та зміни клімату [1].

Забруднення повітря становить серйозну загрозу для безпеки міських територій, впливаючи як на умови життєдіяльності людини, так і на громадське здоров'я загалом [2]. Однією з ключових проблем є забруднення навколишнього середовища транспортом. Зростання інтенсивності руху та збільшення кількості автомобілів зумовлюють підвищення викидів вихлопних газів, що сприяє накопиченню озону в нижніх шарах атмосфери. Це негативно впливає як на здоров'я людей, так і на екосистеми.

Крім того, промислові підприємства, що розташовані поблизу міст, генерують значну кількість парникових газів та викидів важких металів. Вирубка дерев і скорочення зелених зон, які природно виконують функцію фільтрів, обмежують здатність міських екосистем поглинати вуглекислий газ і виробляти кисень [3].

Урбанізація часто спричиняє зменшення або погіршення стану зелених насаджень. Ці насадження відіграють ключову роль в екосистемах, забезпечуючи низку важливих послуг, таких як поглинання вуглекислого газу, очищення повітря, регулювання стоків дощової води та створення середовища проживання для дикої природи. Скорочення площ зелених зон у містах знижує рівень цих екосистемних послуг, послаблює міське біорізноманіття і негативно позначається на здоров'ї та якості життя людей [4].

Впливає урбанізація і на стан водних ресурсів. Дороги та бетоновані тротуари суттєво впливають на природний водний баланс. Замість проникнення в ґрунт, дощова вода стікає по твердих поверхнях, несучи із собою забруднюючі речовини в міські водні системи. Неналежне поводження з відходами та скидання неочищених стічних вод призводять до забруднення міських водойм, що знижує доступність прісної води для мешканців міст [5].

Розширення міст сприяє виникненню «островів тепла», оскільки міста поглинають тепло через непроникні дороги та тротуари, що

призводить до підвищення місцевої температури. У міських районах температура зазвичай на 2–5°C вища, ніж у прилеглих сільських місцевостях. Ефект міського теплового острова також впливає на клімат в мегаполісах, змінюючи режим опадів, підвищуючи частоту теплових хвиль та впливаючи на природні біогеохімічні процеси [5].

Урбанізація значно покращила життя суспільства, сприяючи розвитку міст та розширенню економічних і соціальних можливостей. Водночас без належного планування цей процес може загострювати соціальні, економічні та екологічні проблеми. З огляду на постійне зростання міського населення та подальший розвиток людства, важливо досліджувати взаємодію громадян із довкіллям. Це дозволить не лише зберегти екосистему, а й максимально ефективно використати позитивні аспекти урбанізації.

Література

1. Лелечко А. Забезпечення екологічної безпеки великого міста в контексті сталого розвитку. *Агросвіт*. 2022. №5-6. С. 40.
2. Поручинський В. І., Поручинська І. В., Слащук А. М. Огляд основних екологічних загроз урбанізованого середовища регіонів України. *Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки: збірник наукових праць*. Суми, 2018. Вип. 9. С. 95–100.
3. Урбанізація та її вплив на атмосферне повітря. URL: <https://sw.dei.gov.ua/post/3722>
4. Effects Of Urbanization On The Environment. URL: <https://sigmaearth.com/effects-of-urbanization-on-the-environment/>
5. City Growth and Natural Decline: How Does Urbanization Affect The Environment? URL: <https://populationeducation.org/city-growth-and-natural-decline-how-does-urbanization-affect-the-environment/>